

ועדה לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

17 ספטמבר, 2020
כ"ח אלול, תש"פ

שרה שר לב, התובעת הראשית, יחידת הדין המשמעת, לשכת היועצת המשפטית, משרד
הבריאות, ירושלים על ידי עו"ד לילך מהודר

הקובלת

- נגד -

תאופיק בן עלי אח מוסמך ת.ז. XXXXXXXXXX מס' רישום 165478 ת.ד. XXXX מיקוד
XXXXXX על ידי עו"ד נס בן נתן ועו"ד נופית יפרח

הנקבל

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

1. הקובלנה

ביום 5.1.2020 הגישה הקובלת קובלנה למנהל הכללי של משרד הבריאות נגד האח
המוסמך תאופיק בן עלי אח מוסמך ת.ז. XXXXXXXXXX מס' רישום 165478 (להלן-
הנקבל) מכוח האמור בתקנה 15(1) לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות),
התשמ"א-1981 (להלן- התקנות), בגין התנהגות בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד,
בכך שבעת ששימש כאח בית החולים מדיקל סנטר בהרצליה בתקופה של מספר חדשים
בתחילת שנת 2011 נטל במהלך עבודתו במקום עבודתו שאריות סם מסוכן מסוג פתידין
מאמפולות פתוחות ואף אמפולות שלמות, והזריקן לעצמו בלי רשות מעבדו, וכן זייף 4
מרשמים של סם על שם חולים שהמתינו לניתוח ולא נזקקו לו, ונטל את הסם והזריקו לעצמו,
התנהגות שבגינה הורשע הנקבל בעבירות של גניבה, זיוף, והחזקה/שימוש בסמים לצריכה
עצמית.

כתב הקובלנה תוקן בהסכמה בעת הדיון בקובלנה, כך שהקובלנה התבססה גם על האמור
בתקנה 15(4), בשל הרשעה בעבירה שיש בה כדי להראות שהנקבל חסר אחריות הדרושה
לעסוק בסיעוד.

2. הוועדה

המנהל הכללי של משרד הבריאות מינה אותנו כוועדה שתדון בקובלנה (להלן- הוועדה).
הוועדה קיימה דיון אחד ביום 1.9.2020 שבו הופיעו עו"ד מהודר בשם הקובלת, הנקבל ובאי
כוחו עו"ד נס בן נתן ועו"ד נופית יפרח.

3. האירועים ברקע הקובלנה

ברקע הקובלנה עומדת התנהגותו של הנקבל, שהיה אח מנהל מחלקה וסגן האחות הראשית של בית החולים מדיקל סנטר בהרצליה, בתקופה של מספר חדשים בין ינואר 2011 עד 27.4.2011, שבמהלכה במספר רב של פעמים נהג ליטול במהלך עבודתו בבית החולים שאריות של הסם המסוכן "פתידין" מאמפולות פתוחות, ואף נטל אמפולות שלמות, את הסם הזריק לעצמו, וזאת בלי רשות ממעבידו. זאת ועוד, במהלך תקופה זו, ביום 21.4.2011 זייף הנקבל מסמך בכך שרשם 4 מרשמים של הסם האמור על שמם של 4 חולים שונים שהמתינו לניתוח אך לא נזקקו לתרופה, חתם על המסמכים בשם אח אחר, ונטל את הסם והזריקו לעצמו.

נגד הנקבל הוגש כתב אישום בת"פ 1619-02-13 בבית משפט השלום בתל אביב יפו, והוא הורשע על פי הודאתו בעבירות של גניבה, זיוף והחזקת סמים לצריכה עצמית, לאחר שבית המשפט לא מצא מקום להורות על ביטול כתב האישום, ונגזר עליו ביום 14.7.2014 מאסר על תנאי של ששה חדשים וקנס כספי.

4. ההליך בפני הועדה

בראשית הדיון ביקשה עו"ד מהודר לתקן תקלה שנפלה בניסוח הקובלנה שהתבססה על תקנה 15(1) לתקנות (התנהגות בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד), כך שתתבסס גם על תקנה 15(4) - הרשעה בעבירה שיש בה כדי להראות שהנקבל חסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד, וכן ביקשה לתקן את המועדים שנרשמו בסעיף 4 – כך שירשם 21.4.11 במקום 21.4.17 כמועד שבו זויפו המסמכים – ובסעיף 10 – כך שירשם 14.7.14 במקום 14.7.17 כמועד בו הורשע הנקבל בבית משפט השלום. הקובלנה תוקנה בהסכמת ב"כ הנקבל.

הצדדים הודיעו לנו, כי הגיעו להסדר טיעון, לפיו יודה הנקבל בעובדות שבכתב הקובלנה, ובכך שהתנהג בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד והורשע בעבירה שיש בה כדי להראות שהוא חסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד, ושניהם יעתרו לאמצעי משמעת של התלית רישומו לשנתיים, מהן תקוזז התקופה שבה לא עסק הנקבל בסיעוד. ב"כ הנקבל, עו"ד בן נתן הודה בשמו כאמור, והועדה קבלה את ההודאה וקבעה, כי תמליץ על הרשעתו בביצוע עבירות משמעת לפי תקנה 15(1) ו-(4) לתקנות. משכך טענו הצדדים לעניין אמצעי המשמעת.

עו"ד מהודר תארה לפנינו את מעשיו של הנקבל, וציינה כי מדובר בפרשיות חמורות שיש בהן סיכון לציבור, בצטטה גם מגזר הדין שבו נאמר כי אין מדובר בשימוש בסם רגיל אלא בהתנהלות חמורה ביותר שנשקף ממנה סיכון לציבור, ולכן בית המשפט גם לא מצא מקום לביטול ההרשעה. הנקבל עשה מעשיו בזיקה ישירה לעיסוקו וניצל את מעמדו, ובכך פגע גם במעביד, כמו שפגע בכבוד המקצוע ובאמון הציבור במקצוע, ויש להעביר מסר לציבור בכלל ואנשי המקצוע והנקבל בפרט, ולהרתיע מהתנהגות כמו זו של הנקבל.

זאת בהתאם למטרות הדין המשמעתי של המקצועות רפואיים, שהשיקול המרכזי בו הוא האינטרס הציבורי - חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של נקבל, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה הענישה המשמעתית-מקצועית להגן. בין אילו ניתן למנות את האינטרס בהרתעה כללית, את הצורך והאינטרס שיש לציבור בשמירה על כבוד המקצוע ורמתו, ואת אמון הציבור במקצוע, ומפני אלה נסוגות הנסיבות האישיות, כעולה מן הפסיקה המנחה בנושא ע"א 10979/04 ליביו לאור וע"א 50/91 אדגר סבין.

כן המציאה לנו עו"ד מהודר את המלצת הועדה בעניינה של האחות מאיה שמש (דין וחשבון

מיום 20.11.2019) הדומה במהותו למקרהו של הנקבל, אף שבאחרון מדובר על כשלשה חדשים לעומת המקרה של גב' שמש שהתנהגותה נשוא הקובלנה התפרסה על פני כחמש שנים, ושם הותלה רישומה לשנתיים, אך מתקופה זו נוכתה תקופת ההתליה של רישומה על ידי מנכ"ל משרד הבריאות, כך שבפועל לא הותלה רישומה.

גב' מהודר פרטה לפנינו את השתלשלות העניינים בעניין התליית רישומו של הנקבל על ידי מנכ"ל משרד הבריאות על פי המלצת ועדה רפואית, כאשר תחילה הומלץ שהנקבל יוכל לעסוק בעיסוקו במשך שנה בפיקוח אחות אחראית, אך לאחר מכן, ולמרות שזומן, הנקבל לא הופיע ועל כן רשיונו הותלה לכחמש שנים (התאריכים המדויקים לא התבהרו לנו) עד סוף שנת 2019. כיום רשאי הנקבל לעסוק במקצועו החל מחודש ינואר 2020 עד 28.10.2022 שאז עליו לעמוד שוב לבדיקת ועדה רפואית.

בשל כך, ומשום שחלפו מעל 9 שנים מאז ביצוע העבירות, ובכל הזמן הזה הנקבל לא עסק במקצועו, אך עבר הליך שיקום, הסכימה עו"ד מהודר, למרות שאמצעי המשמעת המתאים בנסיבות העניין הוא שנתיים של התליה, שמתקופה זו ינוכה הזמן שלא עבד, כך שרישומה לא יותלה בפועל.

עו"ד בן נתן, ב"כ הנקבל, תאר בראשית דבריו את הרקע ממנו בא הנקבל, שלמרות הסביבה הקשה התחיל כמורה, למד באוניברסיטה, עבד כאח בהדסה ו-10 שנים במדיקל סנטר, היה מאד מוערך, אך בהיותו אדם חרדתי שלוקח דברים באופן קשה, בתקופה קשה במיוחד של עומס ולחץ, השתמש במשך שלשה חדשים בלבד, בחומר המרגיע, כולל הזיוף שהיה ארוע אחד שבו במועד אחד זייף 4 מרשמים (רישומים בדף נרקוטיקה), וכאשר התגלה, הופסקה עבודתו בבית החולים. מיוזמתו פנה הנקבל בשנת 2011 למרכז גמילה בטירה. מאז הארועים נשוא הקובלנה לא עבד במקצועו, כאשר במשפחה הטובה ממנה בא גרם המקרה לבושה. מדובר באדם נורמטיבי, ללא עבר פלילי, שעבר בהצלחה הליך שיקומי, ושירות המבחן אכן המליץ שלא להרשיעו, ובית המשפט ציין זאת בגזר הדין, אך בעיקר עקב הזיוף, הורשע. עו"ד בן נתן הדגיש כי לא היתה מחלוקת, שהחולים שהמרשמים המזויפים נרשמו על שמם, לא נזקקו לתרופות. הנקבל לקח אחריות על מעשיו, עבד בעבודות שונות כי התבייש לחזור לעבודה במקצועו, וכעת הוא רוצה לחזור לעבודתו כאח, שהיא משאת נפשו ונותנת לו סיפוק.

מר בן נתן ביקש מהועדה להושיט יד לנקבל שמעיד אך תיקן את דרכיו, עבר שיקום וכעת הוא במקום אחר כפי שעולה גם מחוות דעתו מחודש אוקטובר 2019 של פרופ' אנידג'ר שטיפל בנקבל, ובקש לאשר את אשר הוסכם עם הקובלת לפי הצעתה, ואף הגיש שתי החלטות בעניין ד"ר אבזיגאז וד"ר קסלר, שבהן בגין מעשים דומים היתה התליה לזמן קצר.

הנקבל עצמו הביע צער על האירועים נשוא הקובלנה, וציין כי כיום הוא מוכן ורוצה לחזור לעיסוקו כאח, לאחר תקופה ארוכה.

5. החלטת הועדה

הנקבל עבר עבירות פליליות של גניבה, זיוף מרשמים (דף נרקוטיקה) והחזקת סמים לצריכה עצמית, וזאת במסגרת עיסוקו כאח מוסמך, מנהל מחלקה וסגן האחיות הראשית של בית החולים מדיקל סנטר. המעשים שעשה הנקבל ואשר בגינם גם הועמד לדין והורשע בבית המשפט בהליך הפלילי, הם ללא ספק עבירות שיש בהן כדי להראות שהוא חסר האחריות הדרושה לעסוק בסייעוד, והתנהגותו היא בגדר התנהגות שאינה הולמת את מקצוע הסייעוד, התנהגות הפוגעת בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הסייעוד ובאמון הציבור בעובדי הסייעוד.

הנקבל הודה בעובדות ובביצוע עבירות המשמעת כפי שפורטו בכתב הקובלנה, בהתאם

לתיקון שתוקן בדיון, ולפיכך ממליצה הועדה לקבוע, כי עבר עבירות משמעת כאמור בתקנה 15(1) ו-4(4) לתקנות, כפי שהוסכם בין הצדדים במסגרת הסדר הטיעון שאושר על ידינו בדיון.

לא לה התייחס בית המשפט העליון בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט(6) 357) בדברי השופטת פרוקצ'יה בעמ' 364:

"השמירה על טוהר המידות בתחום עיסוק זה איננה מסתכמת בדאגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית ביחסה לרשויות הציבוריות האחרות, ובשמירה על אמון הציבור בה. ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית-מקצועית ראויה המקרינה במישרין על שלום האדם ועל חיי אדם".

לפיכך, השיקול המרכזי כפי שקבע בית המשפט, כפי שיובא להלן, הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, ומפני אינטרס זה נסוגות הנסיבות האישיות של הרופא, כדברי השופטת חיות בעמ' 362:

"השיקול המרכזי בהליכים המשמעתיים שבנידון הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריון המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל....."

אך בצד אלה יש להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות המיוחדות של מי שבעניינו דנים, כפי שנאמר בפסק הדין בעניין סבין (ע"א 50/91), וכפי שכתבה השופטת פרוקצ'יה בעניין ירדנה שרתוק (עש"ם 7635/05) (אמנם לעניין הדין המשמעתית של שירות הציבורי בכלל, אך הדברים יפים גם לעניין הדין המשמעתית של מקצועות הרפואה): "אמצעי המשמעת ככלל, נועדו להגן על תפקודו של השירות הציבורי ועל אמון הציבור בו. תכליתם לשמש מסר, אשר יבטא את הנורמות הראויות להתנהגותם של עובדי ציבור, וכן מסר של הרתעה הן לעובד הציבור שכשל, והן לכלל עובדי הציבור הנדרשים לעמוד בסטנדרט גבוה של אתיקה ומשמעת. עם זאת, התכלית המערכתית הכללית של הדין המשמעתית אינה עומדת לעצמה, ולעולם יש לשקול בצידה גם את ההיבט האישי והאנושי הקשור בנאשם ובנסיבות חייו. בהקשר האינדיבידואלי נשקלים, בין היתר, עוצמת הסטייה בהתנהגותו של העובד מול תרומתו לשירות הציבורי, מצבו האישי והנסיבות שהביאו לביצוע העבירה...."

האירועים נשוא הקובלנה התרחשו במהלך תקופה קצרה של כשלושה חדשים, ונראה שהיו בגדר מעידה מוגבלת של אח מוסמך מנוסה שעבד ותפקד לאורך שנים באורח נורמטיבי, כפי שעולה מחוות דעתו של פרופ' אנידג'ר שטיפל בנקבל, אשר חווה תקופת עומס ולחץ במהלכה עשה שימוש בסמים כדי להתמודד עם המצב.

הנקבל מיוזמתו פנה לטיפול, חש בושה לחזור לעבודה במקצועו, ובפועל לא עבד במקצועו מאז הארועים, משנת 2011. כיום, לאחר טיפול חש שהוא מוכן ורוצה לחזור לעבוד כאח, עבודה שהיא משאת חייו.

חלף זמן רב ביותר, חריג באורכו, מהאירועים נשוא הקובלנה שארעו לפני יותר מתשע שנים. חלף זמן ארוך מאד גם ממועד סיום ההליך הפלילי, שגזר הדין בו ניתן לפני יותר משש שנים. אין ספק כי חלוף הזמן הרב עמד בין היתר, וכגורם מכריע, בבסיס הסדר הטיעון בין הקובלת לנקבל.

כאמור, אין ספק כי התנהגותו של הנקבל אינה התנהגות המצופה מאח מוסמך, והיא התנהגות שאינה הולמת את מקצועו ותפקידו, כפי שהוא עצמו הודה ומודה תוך הבעת חרטה וצער. אך כאמור לעיל, מדובר במסכת אירועים מוגבלת, שאחריה טיפל הנקבל

בסיבות להתרחשותה. איננו מתרשמים כי נשקפת מהנקבל סכנה לציבור בכלל ולציבור המטופלים בפרט. נציין כאן, כפי שפרטה עו"ד מהודר, כי גם הוועדה הרפואית שדנה בעניינו של הנקבל בשנת 2012 לא סברה כי יש מניעה לעבודתו כאח, ורק מצאה לנכון להתנות את המשך עבודתו לשנה בפיקוח אחות אחראית; התליית רישומו של הנקבל בהמשך נעשתה בשל אי הופעתו בוועדות הרפואיות, ומיום 1.1.2020 הוא רשאי לעסוק במקצועו לפי החלטת המשנה למנכ"ל משרד הבריאות מיום 31.12.2019 על סמך המלצת ועדה רפואית מיום 28.10.2019. במאמר מוסגר ולמעלה מן הצורך ככל הנוגע להליך זה, יצוין, כי יו"ר הוועדה מסתייגת מהמלצתה של הוועדה הרפואית האחרונה לעיל לאפשר לנקבל לחזור לעבודה ללא פיקוח ובקרה על תפקודו המקצועי.

בנסיבות אלה, בהתחשב באינטרס הציבורי מחד גיסא, ובנסיבות האישיות של הנקבל מאידך גיסא, אנו סבורות כי המסר הנכון לציבור לצורך שמירת האמון במקצוע הסיעוד ומניעת פגיעה בתדמית האחים והאחיות העוסקים במקצוע הסיעוד והמסר של הרתעה לאנשי המקצוע, הוא התליית רישומו של הנקבל לעסוק בסיעוד לתקופה לא מבוטלת, ותקופת התליה של שנתיים, כפי שהוסכם בין הצדדים בהסדר הטיעון, נראית לנו מתאימה.

ועם זאת, לא נוכל להתעלם מכך שבגין התנהגותו וביצוע העבירות המשמעותיות הותלה רישונו של הנקבל לתקופה של כחמש שנים מתאריך כלשהו בשנת 2014 עד סוף שנת 2019.

אמנם ההתליה היתה על ידי גורם אחר (מנכ"ל משרד הבריאות על פי המלצת ועדה רפואית), בשל אי הופעתו לדיון בוועדה הרפואית, אך אין בכך כדי למנוע התחשבות בתקופה זו בחישוב תקופת ההתליה בהליך משמעותי זה על פי הגיון הדברים במקרים שלהלן - החלטתו של כב' השופט (בדימוס) סטרשנוב בעניין האח ראדי קבלן בתיק 28-13 לפיה ניתן להתחשב בתקופת השעיה שהוטלה באותו עניין למרות שמדובר בשתי ערכאות שונות ואף ברשויות שונות; החלטה 21-14 בעניין ד"ר מייסון שם נלקחה בחשבון בחישוב תקופת התליה הזמן בו נמנע מרופא לעסוק במקצועו (אף שעסק בתפקיד מנהלי-רפואי); וכן ברוח דומה, החלטה 14-14 בעניין ד"ר סוחמן בה נלקח בחשבון לעניין קביעת אמצעי משמעת של התליה כי הנקבל לא הועסק מספר שנים במקצועו והחלטה בעניינו של ד"ר מיגל פרצ'וק.

לפיכך, נראית לנו הסכמת הצדדים כפי שבאה לידי ביטוי בהסדר הטיעון, כי מתקופת ההתליה של שנתיים בגין הקובלנה שבפנינו, תנוכה תקופת ההתליה של שנתיים לעיל של מנכ"ל משרד הבריאות.

לאור כל האמור לעיל, המלצתנו היא, כי בגין עבירות המשמעת נשוא הקובלנה יוטל על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישומו כאח מוסמך לשנתיים אך מתקופה זו תנוכה התקופה שבה לא עסק בפועל במקצועו בשל ההתליה של רישונו על ידי מנכ"ל משרד הבריאות, כך שבפועל לא יותלה רישומו של הנקבל כמורשה לעסוק בסיעוד.

שרה אפרתי
נציגת הסתדרות
האחים והאחיות

אלזה לבון
יו"ר

עירית אלטשולר, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה

תאופיק בן עלי אח מוסמך וחשבון 2020